

## อุทาหรณ์ก่อนทำผิด ....ชู้กับวินัย...

มีพี่ที่รู้จักนำสำเนาหนังสือฉบับหนึ่งมาให้ แล้วเล่าว่ามีผู้สอบถามว่า “สามีภรรยาที่แต่งงานกันและอยู่กินกันอย่างเปิดเผย แต่ไม่ได้จดทะเบียนสมรสกัน อยู่มาวันหนึ่งฝ่ายชายไปมีความสัมพันธ์ลึกซึ้งกับผู้ร่วมงานสาวในฝ่ายเดียวกัน (ภรรยาอยู่คนละกองแต่สำนักงานเดียวกัน ) ฝ่ายหญิงร้องเรียนมายังผู้บังคับบัญชาโดยตรงให้ดำเนินการกับทั้งคู่ จึงมีคำถามว่าจากกรณีดังกล่าวผู้บังคับบัญชาจะต้องดำเนินการอย่างไร ” ฟังครั้งแรกนึกถึงละครที่ดูไปตบยุ่งไปว่า เรื่องอย่างนี้เป็นเรื่องคลาสสิกจริงๆ ในหนังก็มี เห็นอยู่เป็นประจำบ่อยๆ ในชีวิตประจำวันก็เจอเจอทั้งที่เป็นข่าวและไม่เป็นข่าว แหมกระตุ่นต่อมอยากูรู้จริงๆ

**อุทาหรณ์ก่อนทำผิด ....ชู้กับวินัย....** (วินัยข้าราชการพลเรือน อย่าเข้าใจผิดเป็น นชื่อนายวินัยเขียวละ ) เป็นหนังสือที่ สำนักมาตรฐานวินัย สำนักงาน ก .พ. ได้จัดทำขึ้นมาเผยแพร่เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินการเกี่ยวกับ เรื่องทำนองนี้ โดยนำข้อมูลมาจากเอกสารการศึกษาส่วนบุคคลของนายเอกศักดิ์ ตรีภรณ์สวัสดิ์ สำนักงาน ก.พ. ในการฝึกอบรมนักบริหารระดับสูง ห ลักสูตรที่ 1 รุ่นที่ 40 เนื้อหาได้แบ่งเป็น 4 บท ตั้งแต่ เกริ่นนำถึงความหมายของคำว่า ชู้ .... เป็นชู้.... มีชู้.... และชู้สาว..... ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 ตามด้วย บทที่ 2 การดำเนินการทางวินัย แบ่งเป็นตอนย่อยๆ 4 ตอน ตอนที่ 1 การดำเนินการทางวินัย ซึ่งต้องมีการสืบสวน หาพยานหลักฐานเบื้องต้นก่อน (เป็นการดำรงไว้ซึ่งความเป็นธรรม ไม่ใช่หลักแล้วผ่นไปอย่างนั้นอย่างนี้ พอตื่นขึ้นมาก็เล่าเป็นตู่เป็นตะจนเป็นเหตุของการร้องเรียน ) กรณีพบว่ามีมูลผู้บังคับบัญชาก็จะ เข้ามามีบทบาทต่อไป ตอนที่ 2 ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ซึ่งเขียนไว้กรณีความผิดวินัยร้ายแรง ตอนที่ 3 การพิจารณาความผิดและการกำหนดโทษ โดยใช้ทั้งหลักนิติธรรมและหลักมนุษยธรรมสำหรับการพิจารณาความผิด ส่วนการพิจารณากำหนดโทษจะเพิ่มอีกสองหลัก คือ หลักความเป็นธรรมและนโยบายของทางราชการในการลงโทษ ตอนที่ 4 ผู้มีอำนาจสั่งลงโทษในกรณีความผิดวินัยไม่ร้ายแรง (โทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน หรือลดขั้นเงินเดือน ) และกรณีความผิดวินัยร้ายแรง (ปลดออก หรือไล่ออก ) บทที่ 3 กรณีความผิดวินัยเกี่ยวกับข้าราชการชายและข้าราชการหญิง แบ่งเป็น 5 กรณี ได้แก่ เป็นชู้-มีชู้ ชู้สาว การข่มขืนกระทำชำเรา การกระทำอนาจาร และการกระทำผิดวินัยอื่น โดยนำกรณีที่เกิดขึ้นจริงและ บางกรณี ก.พ. ได้ให้คำตอบไว้ในการประชุม ครั้งต่างๆตามรายการนี้ ซึ่งเป็นเรื่องน่าสนใจและคาดไม่ถึง อาทิ การได้เสียกันโดยสมัครใจเป็นเหตุลดหย่อนโทษใหม่ การลวนลามจับมือสาวเป็นเหตุให้ ได้รับความอับอายโทษคืออะไร หรือพยาบาลสาวพาเพื่อนชายไปพลอดรักในห้องอุบัติเหตุจนเจ้าหน้าที่อื่นต้องไปตามมาฉีดยาให้คนไข้ ผิดไหมถ้าผิดโทษคืออะไร เป็นต้น บทที่ 4 การกระทำผิดวินัยกรณีอื่น

จากที่ได้เกริ่นเป็นน้ำจิ้มแล้ว เรามาดูเนื้อหาสาระของ “อุทาหรณ์ก่อนทำผิด....ชู้กับวินัย....” กัน คำว่า ชู้.... เป็นชู้.... มีชู้.... และชู้สาว ..... จากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ .ศ.2542 ในหน้า 369 ได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

ชู้... หมายถึง คู่รัก ผู้ล่วงประเวณี การล่วงประเวณี  
 เป็นชู้... หมายถึง ชายที่ไปล่วงประเวณีด้วยเมียเขา  
 มีชู้... หมายถึง หญิงยังมีสามีอยู่ไปล่วงประเวณีกับชายอื่น  
 ชู้สาว... หมายถึง รักๆ ใครๆ เชิงกามารมณ์

ชู้ในรูปแบบต่างๆข้างต้น จะเห็นว่าเป็นเรื่อง เกี่ยวข้องโดยตรงกับชื่อเสียงและพฤติกรรมส่วนตัว ซึ่งมีผลกระทบต่อ ศรัทธาของประชาชนที่มีต่อตัวข้าราชการและจะส่งผลกระทบต่อหน่วยงานด้วย อันจะก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคต่อการปฏิบัติหน้าที่ราชการ ของตัวข้าราชการเอง ดังนั้น เมื่อข้าราชการประพฤติตนเป็นชู้ มีชู้ หรือประพฤติตนในทำนองชู้สาว จนเกิดเรื่องราวอื้อฉาวขึ้นมา เมื่อผู้บังคับบัญชาทราบ ต้องพิจารณาดำเนินการทางวินัยกับผู้ นั้น ตามสมควรแก่กรณีเป็นเรื่องๆไป ซึ่งแยกออกเป็น 2 กรณี ได้แก่ กรณีกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยไม่ร้ายแรงผู้บังคับบัญชาจะเป็นผู้พิจารณาดำเนินการทางวินัย ส่วนกรณีกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยร้ายแรง ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามมาตรา 102 แห่ง พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 จะเป็นผู้พิจารณาดำเนินการทางวินัย

**บทที่ 2 การดำเนินการทางวินัย ตอนที่ 1 พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 มาตรา 99** วรรคห้า กำหนดให้มี การสืบสวน ก่อนการดำเนินการทางวินัย เพื่อแสวงหาพยานหลักฐานในเบื้องต้นก่อนดำเนินการทางวินัย หากมีมูลผู้บังคับบัญชา จะต้องดำเนินการทางวินัยต่อไปตามมาตรา 102 โดยเข้าสู่กระบวนการดำเนินการทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรงหรือร้ายแรงต่อไปตามกรณี

ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ในกรณีความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ได้แก่ ผู้มีอำนาจตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 102 แห่ง พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 ซึ่งหมายถึง 1) นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาล สำหรับข้าราชการพลเรือนสามัญทุกกระทรวง ทบวง กรม ตามมาตรา 102 วรรคห้า 2) ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา 52 ได้แก่ รัฐมนตรีเจ้าสังกัด ปลัดกระทรวง อธิบดี ผู้ว่าราชการจังหวัด แล้ว วรรคห้า 3) ผู้ได้รับมอบอำนาจจากผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามข้อ 1 และ 2 ตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534

การพิจารณาความผิดและการกำหนดโทษ จะใช้หลักนิติธรรมพิจารณาว่า การกระทำนั้นมี กฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิดวินัยหรือไม่ และหลักมโนธรรมพิจารณาทบทวนให้รอบคอบโดยคำนึงถึงความเป็นจริง ความถูกต้องเหมาะสมตามเหตุผลที่ควรจะเป็นใน การพิจารณา ความผิด ส่วนการกำหนดโทษทางวินัยจะใช้หลักนิติธรรมเพื่อกำหนดโทษตามที่กฎหมายกำหนด หลักมโนธรรมเพื่อพิจารณาทบทวนให้รอบคอบตามเหตุผล มิให้เกินไปโดย พยาบาท อคติ หรือโทสะจริตหรือลงโทษผู้ที่ไม่มี ความผิด หลักความเป็นธรรมเป็น การวางโทษให้ระดับเสมอหน้ากัน และนโยบายของทางราชการในการลงโทษ ได้แก่ นโยบายของรัฐบาล มติคณะรัฐมนตรี หรือมติ ก.พ. ทั้งนี้ กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนทุกฉบับจัดความผิดทางวินัยที่เกี่ยวข้องกับกรณี ... เป็นชู้ มีชู้ ชู้สาว ช่มชู้กระทำความชำเราและอนาจาร ... ว่าประพฤติกว้างขวาง (คำว่า “ประพฤติกว้าง” มีความหมายกว้างมาก)

ผู้มีอำนาจสั่งลงโทษ ต้องเป็นผู้บังคับบัญชาตามกฎหมายและมีกฎหมายให้อำนาจในการลงโทษ หรือถ้าไม่มีกฎหมายให้อำนาจในการลงโทษก็ต้องได้รับมอบอำนาจลงโทษจากผู้มีอำนาจลงโทษ

**บทที่ 3 กรณีความผิดวินัยเกี่ยวกับข้าราชการชายและข้าราชการหญิง** แบ่งเป็น 5 กรณี ได้แก่ เป็นชู้-มีชู้ ชู้สาว การข่มขืนกระทำชำเรา การกระทำอนาจาร และการกระทำผิดวินัยอื่น

๑ กรณีการเป็นชู้-มีชู้ เป็นการกระทำล่วงประเวณีกันโดยสมัครใจ ซึ่งทั้งสองฝ่ายมีสามีหรือภรรยาอยู่แล้ว ปัญหาที่เกิดขึ้นคือการเป็นสามีภรรยาทางพฤตินัย มิได้จดทะเบียนสมรสจะถือว่า มีชู้หรือเป็นชู้ใหม่ กรณีอย่างนี้ ก.พ. ได้ให้คำตอบไว้ในการประชุม ก.พ. ครั้งที่ 9/2521 วันที่ 5 ตุลาคม 2521 โดยสรุปว่า “...แม้ว่าข้อเท็จจริงจะปรากฏระหว่างที่เป็นชู้กันนั้น ฝ่ายหญิงไม่ได้จดทะเบียนสมรสกับสามีของตนก็ตาม แต่ทั้งสองได้อยู่กินกันฉันสามีภรรยาโดยเปิดเผยมานาน จนมีบุตรด้วยกัน 3 คน ..... ดังนั้นการที่ฝ่ายชายมาเป็นชู้กับฝ่ายหญิง โดยรู้ว่าฝ่ายหญิงเป็นภรรยาของผู้อื่น อยู่เช่นนี้เป็นกา รกระทำผิดวินัย ร้ายแรงฐานประพฤตชั่ว อย่างร้ายแรง..... กรณีการเป็นชู้-มีชู้ ซึ่งทั้งสองฝ่ายได้เสียกันโดยสมัครใจ มิใช่เหตุที่จะนำมาเป็นเหตุลดหย่อนโทษ เหตุที่จะนำมาอ้างเพื่อลดหย่อนโทษได้นั้น ต้องดูว่าในขณะที่เป็นชู้หรือมีชู้ นั้น รู้หรือไม่ว่าอีกฝ่ายมีสามีหรือภรรยาอยู่แล้ว ก.พ. ได้วางแนวทางการลงโทษกรณีเป็นชู้หรือมีชู้ไว้ว่า ควรลงโทษถึงออกจากราชการ ซึ่งจะเป็นปลดออก หรือไล่ออก ก็แล้วแต่พฤติกรรมการกระทำเป็นเรื่องๆไป

๑ กรณีชู้สาวเป็นเรื่อง รักๆ ใครๆ เชิงกามารมณ์ ของผู้ที่ไม่มีความผิดทางครอบครัว แต่ถูกดำเนินการทางวินัยเพราะความไม่ยินยอมพร้อมใจของคู่กรณีหรือบุคคลที่สามซึ่งเกี่ยวข้องกับกรณีนั้นๆ เช่น บิดา มารดา หรือคู่หมั้น ร้องเรียน กรณีอย่างนี้ ก.พ. ได้วางแนวทางไว้ดังตัวอย่าง เจ้าหน้าที่ชาย-หญิงได้เข้าไปกระทำการร่วมรักในห้องส้วมที่ทำงาน นานประมาณ 1 ชั่วโมง โทษที่ได้รับคือ ให้ออก (ปัจจุบันคือ โทษปลดออก) ฐานประพฤตชั่วร้ายแรง ตามมาตรา 81 วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 (มาตรา 98 วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535) หรือกรณีพยาบาลสาวพาเพื่อนชายไปพลอดรักในห้องอุบัติเหตุ นานหลายชั่วโมง จนกระทั่งมีคนไข้วัดท้อง เจ้าหน้าที่อื่น จึงไปตามมาฉีดยาให้คนไข้ โทษที่ได้รับคือ ลดขั้นเงินเดือน 1 ขั้น ฐานประพฤตชั่วอย่างร้ายแรง ตามมาตรา 81 วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 (มาตรา 98 วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535)

๑ การข่มขืนกระทำชำเรา เป็นกรณีในทางคดีอาญาตามประมวลกฎหมายอาญาที่บางเรื่องก็ยอมความได้บางเรื่องก็ไม่อาจยอมความได้ ซึ่งแตกต่างจากทางวินัยที่แนวทางในการลงโทษมิได้แตกต่างกันเลย ถึงออกจากราชการเหมือนกัน ตัวอย่าง ผช.พยาบาล ได้ใช้ผ้าอุดปากและมัดมือคนไข้หญิงที่อยู่บนเตียงคนไข้จนอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขยับขึ้นได้ แล้วกระทำชำเรา จนสำเร็จความใคร่ โทษที่ได้รับคือไล่ออก ฐานประพฤตชั่วอย่างร้ายแรง ตามมาตรา 81

วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 (มาตรา 98 วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535)

- ๑ การกระทำอนาจาร เป็นอีกส่วนของคดีอาญาซึ่งรุนแรงน้อยกว่า การข่มขืนกระทำชำเรา แต่ทางวินัยแล้วการพิจารณาความผิดและกำหนดโทษขึ้นกับความร้ายแรงเป็นเรื่องๆ ไป ตัวอย่างเช่น ข้าราชการชายผู้หนึ่ง ชักชวนเยาวยุวชนสตรีซ้อนท้ายมอเตอร์ไซด์ ระหว่างทางได้ จอดรถแล้วปลุกปล้ำ แต่เยาวยุวชนสตรีดิ้นรนต่อสู้และวิ่งหนีไปได้ โทษ ที่ได้รับคือไล่ออกฐาน ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามมาตรา 81 วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 (มาตรา 98 วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535)

**บทที่ 4 การกระทำผิดวินัยกรณีอื่น** กรณีแรก การไม่ยอมจดทะเบียนสมรสและหรืออุปการะเลี้ยงดู ...ข้าราชการชายแต่งงานกับหญิงสาวซึ่งเคยได้เสียกันแล้วไม่ยอมจดทะเบียนสมรส และไม่รับเด็กซึ่งเกิดจาก หญิงนั้นเป็นบุตรตน จนเกิดเรื่องร้องเรียน โทษที่ได้รับคือ ลดขั้นเงินเดือน 2 ขั้น ฐานประพฤติชั่ว ตามมาตรา 81 วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 (มาตรา 98 วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ.ระเบียบ ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535) กรณีที่สอง จดทะเบียนสมรสซ้อน ...ข้าราชการชาย มีภรรยาที่ชอบด้วย กฎหมาย ได้ไปจดทะเบียนสมรสกับหญิงอื่นอีก โดยแจ้งเจ้าหน้าที่ว่าไม่เคยจดทะเบียนสมรสมาก่อน เป็นเหตุ ให้เจ้าหน้าที่หลงเชื่อจดทะเบียนให้ จนถูกดำเนินคดีทางอาญาจำคุก 1 เดือน ปรับ 500 บาท โทษที่ได้รับคือ ให้ออก (ปัจจุบันคือโทษปลดออก ) ฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามมาตรา 81 วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 (มาตรา 98 วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535) กรณีที่สาม หลอกหลวงภรรยา ...ข้าราชการชาย ปลอมแปลงลายมือชื่อภรรยาในเอกสารการหย่าที่ ยื่นต่อทางราชการหลายฉบับ เมื่อความปรากฏ และต้องถูกดำเนินคดีอาญาจึงขอร้องให้ภรรยาไปจดทะเบียน หย่าเพื่อแก้ปัญหาคดีอาญาและจะจดทะเบียนสมรสใหม่ในวันเวลาเดียวกัน ภรรยายินยอมแต่ปรากฏว่า เมื่อ จดทะเบียนหย่าเสร็จฝ่ายชายลুকหนีไปโดยไม่ยอมจดทะเบียนสมรสใหม่ ตามที่ตกลงกันไว้ โทษ ที่ได้รับคือ ตัดเงินเดือน 10% เป็นเวลา 2 เดือน ฐานประพฤติชั่ว ตามมาตรา 81 วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ.ระเบียบ ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 (มาตรา 98 วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535)

บทสรุป ของ..ชู้กับวินัย... กรณีเป็นชู้หรือมีชู้กัน ไม่ว่าจะเป็นสามีหรือ ภรรยาโดยนิตินัยหรือ พหุตินัย ก็ตาม ถ้าในขณะที่เป็นชู้หรือมีชู้กัน รู้ว่าชายหรือหญิงนั้นมีภรรยาหรือสามีอยู่แล้วก็เป็นการกระทำผิดวินัย อย่างร้ายแรง ฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ต้องรับโทษถึงขั้นออกจากราชการ ตามความร้ายแรงแห่งกรณี กรณีชู้สาว ถ้ามีเรื่องร้องเรียนหรืออื้อฉาวเป็นที่เสื่อมเสียก็ถือเป็นการกระทำผิดวินัย กรณีข่มขืนกระทำชำเรา เป็นการกระทำผิดวินัยร้ายแรงฐาน ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ต้องรับโทษถึงขั้นออกจากราชการ ตามความ ร้ายแรงแห่งกรณีเช่นกัน ส่วนกรณีอนาจารจะได้รับโทษทางวินัยแตกต่างกันออกไปตามความร้ายแรง ตั้งแต่ ภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน ลดขั้นเงินเดือน ปลดออก หรือไล่ออก แล้วแต่พฤติการณ์เป็นเรื่องๆไป

ข้อควรคำนึงเกี่ยวกับวินัย ..วินัยไม่มีอายุความ ..การลงโทษต้องทำตามกระบวนการตามกฎหมาย ..ผู้  
สั่งลงโทษต้องเป็นผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจลงโทษได้ ..และต้องเป็นข้าราชการขณะทำผิดหรือขณะถูกลงโทษ  
เว้นแต่เข้าข้อยกเว้น ตามมาตรา 106

อ่านมาถึงบรรทัดนี้ คงได้คำตอบสำหรับคำถามข้างต้นกันแล้วนะ.....



### บรรณานุกรม

สำนักมาตรฐานวินัย สำนักงาน ก.พ.. (ไม่ระบุปีที่พิมพ์). อุทาหรณ์ก่อนทำผิด ชู้กับวินัย . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์  
สำนักบริหารกลาง สำนักงาน ก.พ..

-----

บทคัดย่อ

โดย นางเพ็ญศรี สมุทรรัตน์  
นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ  
สำนักงาน ก.พ.  
มีนาคม 2557